

Dopady některých změn navrhované novely zákona o obchodních korporacích

Vláda České republiky předložila Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky návrh zákona, na základě kterého má dojít k novelizaci zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích („ZOK“). Návrh novely představuje v současnosti poměrně komplexní úpravy a změny některých institutů, které by v mnoha případech měly výrazné praktické dopady.

Navrhovatel si přijetím této novely dává za cíl zjednodušit právní úpravu tak, aby došlo ke snížení regulatorní zátěže pro podnikatele a zároveň byly odstraněny drobné chyby a nejednoznačnosti v textu zákona, které způsobují výkladové nejasnosti, a tím byla zvýšena právní jistota v podnikatelském prostředí. Ačkoliv návrh zákona bude teprve projednán v prvním čtení a nabytí účinnosti je předpokládáno dne 1. ledna 2020, současný návrh obsahuje zajímavá řešení některých praktických otázek. Důležité je ovšem zmínit, že současné znění novely předpokládá změny ZOK poměrně zásadního rozsahu, které v mnoha ohledech mění celý koncept

zákona, který nabyl účinnosti 1. ledna 2014. Z tohoto důvodu lze očekávat změny tohoto návrhu v souvislosti s kritikou ze strany odborné veřejnosti. Tento příspěvek se týká výhradně některých vybraných změn.

Splacení peněžitého vkladu u nízkokapitálových společností

Ustanovení § 23 odst. 1 ZOK stanoví povinnost splacení peněžitého vkladu na zvláštní účet u banky nebo spořitelního či úvěrového družstva, který zřídí správce vkladů. Zákonodárce v tomto ustanovení však nijak nezohlednil skutečnost, že úprava v ZOK připouští existenci nízkokapitálových společ-

ností, u kterých lze splnit vkladovou povinnost i minimálním vkladem ve výši 1 Kč. Prakticky se tato skutečnost projevuje tak, že po založení nízkokapitálové společnosti, kdy peněžitý vklad představuje například pouhou 1 Kč, je nutné zřídit zvláštní účet v bance, se kterým jsou však spojeny další náklady. V novele ZOK je navrženo, aby bylo nutné peněžité vklady splácet na bankovní účet pouze za předpokladu, že jejich výše přesáhne 20 000 Kč.¹ Tato výše byla zvolena s přihlédnutím ke staré úpravě v obchodním zákoníku, která stanovila minimální výši peněžitého vkladu 20 000 Kč.² Praktický dopad je tedy takový, že u nízkokapitálových společností by bylo dle navrhované novely

možné splatit peněžitý vklad do 20 000 Kč v hotovosti přímo správcí vkladu, kterým může být například notář.

Nová povinnost pro právnické osoby ve volených orgánech obchodních korporací

Úprava v § 154 občanského zákoníku („NOZ“) připouští, aby funkci v kontrolních či statutárních orgánech právnické osoby vykonávala jiná právnická osoba. NOZ v této situaci připouští dvě varianty. Právnická osoba vykonávající takovou funkci buď zmocní jinou fyzickou osobu, aby ji zastupovala, nebo tuto právnickou osobu zastupuje člen jejího statutárního orgánu. Z hlediska ZOK může problém představovat situace, kdy tuto právnickou osobu (kapitálovou společnost nebo družstvo) bude zastupovat člen jejího statutárního orgánu, kterým je také právnická osoba. Praktický dopad může být takový, že vznikne řetězec právnických osob a lze považovat za vhodné, aby speciální úprava v ZOK tuto situaci vyřešila. Novela tedy obsahuje povinnost právnické osoby, která vykonává funkci voleného orgánu kapitálové společnosti nebo družstva, aby bez zbytečného odkladu zmocnila fyzickou osobu, která splňuje požadavky a předpoklady pro výkon dané funkce. Bez zápisu tohoto zástupce nebude možné právnickou osobu jakožto člena voleného orgánu zapsat do obchodního rejstříku. Zároveň novela upravuje zánik funkce právnické osoby ve volených orgánech za předpokladu, kdy nedojde ke zmocnění fyzické osoby a jejímu zápisu do obchodního rejstříku do tří měsíců od vzniku funkce právnické osoby.³ Na základě této změny se má zvýšit transparentnost kapitálových společností a družstev.

Otázky vypuštění některých údajů ze společenské smlouvy a stanov kapitálových společností

Úprava v ZOK připouští vypuštění údajů ze společenské smlouvy či stanov, které jsou ve společenské smlouvě či stanovách uvedeny při založení kapitálových společností. Z praktického hlediska se však objevují nejasnosti ohledně nutnosti notářského zápisu u vypuštění těchto údajů. Zákon totiž v nynějším znění tuto otázku neřeší a praxe je v současnosti taková, že pokud má dojít k vypuštění těchto údajů, je nutná změna společenské smlouvy nebo stanov. Tato změna je u kapitálových společností možná pouze na základě rozhodnutí valné hromady nebo dohody všech společníků. U těchto rozhod-

nutí či dohod je nutné osvědčení veřejnou listinou (notářským zápisem), na základě čehož vznikají společnosti další náklady. V rámci odborné veřejnosti se již od nabytí účinnosti ZOK objevily názory, které vypuštění těchto údajů nepovažovaly za změnu společenské smlouvy či stanov. V novele je patrná snaha vyřešit tento výkladový problém, zjednodušit vypuštění těchto údajů a snížit společným náklady s tím spojené. Novela tedy stanoví, že vypuštění těchto údajů se nepovažuje za změnu společenské smlouvy či stanov. Zároveň připouští, aby společenská smlouva či stanovy svěřily rozhodnutí o vypuštění těchto údajů do působnosti statutárních orgánů.⁴

Prolomení kogentního zákazu převodu podílu ve veřejné obchodní společnosti?

Otázka možnosti převodu podílu ve veřejné obchodní společnosti byla otázkou řešenou již za účinnosti obchodního zákoníku. Nejvyšší soud v usnesení ze dne 23. 9. 2008, sp. zn. 29 Cdo 646/2008 výslovně vyloučil, aby na základě uzavření smlouvy o převodu podílu ve veřejné obchodní společnosti došlo ke změně společníků. Změnu v osobě společníků soud připustil pouze na základě změny společenské smlouvy, kdy dojde k vystoupení jednoho společníka a vznikne účast společníka nového.⁵ Současná právní úprava účinná od 1. 1. 2014 tento názor převzala a převod obchodního podílu ve veřejné obchodní společnosti v § 116 ZOK výslovně zakazuje. Existence tohoto ustanovení je logická s ohledem na společné a nerozdílné ručení společníků za dluhy, vyplývající z osobní povahy veřejné obchodní společnosti. Novela ZOK převod podílu ve veřejné obchodní společnosti připouští. Tato zásadní změna není navrhovatelem v novele považována za zásah do osobní povahy veřejné obchodní společnosti s odůvodněním, že nové znění zákona stále vyžaduje souhlas všech ostatních společníků s převodem podílu. Společník, který je převodcem, zároveň ručí společností za všechny dluhy, které byly převedeny na nabyvatele v souvislosti s převodem podílu.⁶ Tato změna by měla dle názoru zákonodárce učinit úpravu otevřenější, flexibilnější a měla by šetřit náklady s ohledem na skutečnost, že bude možný převod podílu na základě smlouvy bez nutnosti změny společenské smlouvy. Ačkoliv se význam veřejné obchodní společnosti v praxi neustále snižuje a její úprava nepředstavuje úpravu stěžejní pro podnikatelské prostředí, je možné očekávat kritické postoje k této změně ze strany odbor-

né veřejnosti zejména s ohledem na osobní povahu veřejné obchodní společnosti. ●

Dalibor Dvořák, advokátní koncipient

Radek Šmíd, advokát

ŘANDA HAVEL LEGAL advokátní kancelář s.r.o.

act

RANDA HAVEL ■ LEGAL

Poznámky:

- ¹ Viz § 23 odst. 2 ZOK ve znění předložené novely.
- ² Viz § 109 odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění účinném do 31. 12. 2013.
- ³ Viz § 46 odst. 3, 6 a 7 ZOK ve znění předložené novely.
- ⁴ Viz § 146 odst. 3 a § 250 odst. 4 ZOK ve znění předložené novely.
- ⁵ Viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 9. 2008, sp. zn. 29 Cdo 646/2008.
- ⁶ Viz § 116 odst. 1 ZOK ve znění předložené novely.